

Sygn. akt II CSK 202/19

POSTANOWIENIE

Dnia 6 września 2019 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Tomasz Szanciło

w sprawie z powództwa A. K.
przeciwko E. Spółce Akcyjnej w S.
o zapłatę,
na posiedzeniu niejawnym w Izbie Cywilnej w dniu 6 września 2019 r.,
na skutek skargi kasacyjnej powódki
od wyroku Sądu Apelacyjnego w (...)
z dnia 7 listopada 2018 r., sygn. akt I ACa (...),

- I. odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania;**
- II. zasądza od A. K. na rzecz E. Spółki Akcyjnej w S. kwotę 5.400 (pięć tysięcy czterysta złotych) tytułem zwrotu kosztów postępowania kasacyjnego.**

UZASADNIENIE

W związku ze skargą kasacyjną powódki A. K. od wyroku Sądu Apelacyjnego w (...) z dnia 7 listopada 2018 r. Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Zgodnie z art. 398⁹ § 1 k.p.c. Sąd Najwyższy przyjmuje skargę kasacyjną do rozpoznania, jeżeli w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne, istnieje potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów, zachodzi nieważność postępowania lub skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona. Tylko na tych przesłankach Sąd Najwyższy może oprzeć rozstrzygnięcie o przyjęciu lub odmowie przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania.

Dopuszczenie i rozpoznanie skargi kasacyjnej ustrojowo i procesowo jest uzasadnione jedynie w tych sprawach, w których mogą być zrealizowane jej funkcje publicznoprawne. Zatem nie w każdej sprawie skarga kasacyjna może zostać przyjęta do rozpoznania. Sąd Najwyższy nie jest trzecią instancją sądową i nie rozpoznaje sprawy, a jedynie skargę kasacyjną, będącą szczególnym środkiem zaskarżenia. W judykaturze Sądu Najwyższego, odwołującej się do orzecznictwa Europejskiego Trybunału Praw Człowieka, jeszcze w okresie obowiązywania kasacji utrwaliło się stanowisko, że ograniczenie dostępności i dopuszczalności kasacji nie jest sprzeczne z Konstytucją RP ani z wiążącymi Polskę postanowieniami konwencji międzynarodowych (zob. uchwałę składu 7 sędziów SN z dnia 17 stycznia 2001 r., III CZP 49/00, OSNC 2001, nr 4, poz. 53). Podstawowym celem postępowania kasacyjnego jest zaś ochrona interesu publicznego przez zapewnienie jednolitości wykładni oraz wkład Sądu Najwyższego w rozwój prawa i jurysprudence (zob. postanowienie SN z dnia 4 lutego 2000 r., II CZ 178/99, OSNC 2000, nr 7-8, poz. 147).

W szczególności w sprawie nie zachodzi nieważność postępowania. Faktem jest, że pełnomocnik pozwanego złożył pełnomocnictwo do reprezentowania mocodawcy w sprawach o wartości przedmiotu sporu do kwoty 100.000 zł, przy czym nieważność postępowania w rozumieniu art. 379 pkt 2 k.p.c. zachodzi, gdy pełnomocnik strony nie był należycie umocowany. Sąd powinien sprawdzić właściwe umocowanie pełnomocnika procesowego. Istotne jest przy tym, czy pełnomocnik był faktycznie umocowany do dokonywania czynności w sprawie.

W związku z tym nie jest pełnomocnikiem nienależycie umocowanym w rozumieniu powołanego przepisu radca prawny wykonujący czynności procesowe w granicach rzeczywistego umocowania, chociażby w złożonym do akt sprawy dokumencie pełnomocnictwa określono jego węższy zakres (wyrok SN z dnia 22 października 2008 r., I UK 76/08, OSNAP 2010, nr 11-12, poz. 142). Ostatecznie zostało złożone właściwe pełnomocnictwo, z którego wynika, że pełnomocnik procesowy był należycie umocowany we wszystkich instancjach. Co istotne, nienależyte umocowanie pełnomocnika strony w rozumieniu wskazanego przepisu nie jest równoznaczne z nienależytym wykazaniem tego umocowania (wyrok SN z dnia 28 marca 2008 r., II PK 235/07, OSNAP 2009, nr 15-16, poz. 198). Możliwe jest przy tym potwierdzenie czynności pełnomocnika przez stronę, co niewątpliwie miało miejsce, skoro pozwany uiścił opłatę od apelacji. Oczywiste jest w takiej sytuacji, że wolą pozwanego było umocowanie pełnomocnika do reprezentowania pozwanego ubezpieczyciela, a złożone pełnomocnictwo to potwierdziło.

Jedynie na marginesie można wskazać, że w orzecznictwie przyjmuje się, iż tylko ta strona, która korzysta z pełnomocnictwa, może powołać się na nieważność postępowania z powodu nieprawidłowości w udzieleniu pełnomocnictwa oraz tylko na korzyść tej strony zarzut nieważności postępowania z powodu nienależytego umocowania jej pełnomocnika podlega rozważeniu przez sąd z urzędu. Strona skarżąca nie może zatem ani w apelacji, ani w skardze kasacyjnej podnieść skutecznie zarzutu nieważności postępowania z powodu niewłaściwego umocowania pełnomocnika strony przeciwnej (zob. np. postanowienie SN z dnia 7 lipca 2011 r., II CSK 684/10, niepubl.).

Wniosek o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania skarżąca oparła na przesłance uregulowanej w art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c., a więc oczywistej jej zasadności, a jednocześnie wskazała na istotne zagadnienie prawne dotyczące tej samej kwestii. Wobec kształtu tych przesłanek nie jest możliwe jednoczesne skuteczne wykazywanie, że w sprawie istnieją wątpliwości interpretacyjne dotyczące przepisów prawa i że skarga oparta na naruszeniu tych przepisów jest oczywiście uzasadniona (zob. m.in. postanowienia SN: z dnia 10 kwietnia 2013 r., III CSK 67/13, niepubl. i z dnia 29 lipca 2015 r., I CSK 980/14, niepubl.). W tym zakresie uzasadnienie wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania

zawiera wewnętrzną sprzeczność, nie ulega bowiem wątpliwości, że ta sama kwestia nie może stanowić źródła zagadnienia o problemowym i niejasnym charakterze, a zarazem - podstawę ewidentnej zasadności skargi kasacyjnej, możliwej do stwierdzenia, bez prowadzenia bardziej złożonych rozumowań.

Istotnym zagadnieniem prawnym w rozumieniu art. 398⁹ § 1 pkt 1 k.p.c. jest zagadnienie nowe, nierozwiązane dotąd w orzecznictwie, którego rozstrzygnięcie może przyczynić się do rozwoju prawa. Odwołanie się do tej przesłanki przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania wymaga - jak wynika z orzecznictwa Sądu Najwyższego - sformułowania tego zagadnienia z przytoczeniem wiążących się z nim konkretnych przepisów prawnych oraz przedstawienia argumentów świadczących o rozbieżnych ocenach prawnych (zob. postanowienia SN: z dnia 10 maja 2001 r., II CZ 35/01, OSNC 2002, nr 1, poz. 11; z dnia 14 lutego 2003 r., I PK 306/02, „Wokanda” 2004, nr 7-8, poz. 51; z dnia 7 czerwca 2005 r., V CSK 3/05, niepubl.). Ponadto w judykaturze Sądu Najwyższego utrwalili się poglądy, że wskazanie przyczyny określonej w powołanym przepisie nakłada na skarżącego obowiązek przedstawienia zagadnienia o charakterze abstrakcyjnym wraz z argumentami prowadzącymi do rozbieżnych ocen prawnych, wykazania, że nie zostało ono rozstrzygnięte w dotychczasowym orzecznictwie, a wyjaśnienie go ma znaczenie nie tylko dla rozstrzygnięcia tej konkretnej sprawy, ale także innych podobnych spraw, przyczyniając się do rozwoju prawa. Nie może mieć charakteru kazuistycznego i służyć uzyskaniu przez skarżącego odpowiedzi odnośnie do kwalifikacji prawnej szczegółowych elementów podstawy faktycznej zaskarżonego orzeczenia (zob. m.in. postanowienia SN: z dnia 10 maja 2001 r., II CZ 35/01, OSNC 2002, nr 1, poz. 11; z dnia 11 stycznia 2002 r., III CKN 570/01, OSNC 2002, nr 12, poz. 151; z dnia 23 listopada 2010 r., II CSK 344/10, niepubl.; z dnia 21 maja 2013 r., IV CSK 53/13, niepubl.; z dnia 30 kwietnia 2015 r., V CSK 598/14, niepubl.).

Rozumianemu w wyżej przedstawiony sposób pojęciu „istotne zagadnienie prawne” nie opowiada podniesiona przez skarżącą kwestia oceny opinii biegłego sądowego. W orzecznictwie ugruntowany jest pogląd, że jakkolwiek opinia biegłych jest oparta na wiadomościach specjalnych, to podlega ona ocenie sądu w oparciu o cały zebrany w sprawie materiał, a zatem na tle tego materiału koniecznym jest stwierdzenie, czy ustosunkowała się ona do wynikających z innych dowodów

faktów mogących stanowić podstawę ocen w opinii zawartych oraz czy opierając się o ten materiał, w sposób logiczny i jasny przedstawia tok rozumowania prowadzący do sformułowanych w niej wniosków. Jeżeli opinia biegłych wymogów tych nie spełnia, wniosek strony o powołanie innych biegłych uznać należy za zasadny (zob. np. wyroki SN: z dnia 24 maja 2005 r., V CK 659/04, niepubl. i z dnia 12 lutego 2015 r., IV CSK 275/14, niepubl.). Tymczasem powódka przedstawia odmienną ocenę materiału dowodowego, w tym w szczególności opinii biegłego sądowego, nie podnosząc przy tym naruszenia art. 233 § 1 k.c., co jest uzasadnione, gdyż podstawą skargi kasacyjnej nie mogą być zarzuty dotyczące ustalenia faktów lub oceny dowodów (art. 398³ § 3 k.p.c.). Należy jednak zauważyć, że podniesiony zarzut naruszenia prawa materialnego (art. 361 § 1 i 2 k.c.) dotyczył właśnie oceny materiału dowodowego, podczas gdy pod pretekstem kwalifikowanego naruszenia prawa materialnego nie można zmierzać do podważenia dokonanej w sprawie oceny dowodów (postanowienie SN z dnia 9 sierpnia 2018 r., II PK 213/17, niepubl.).

Przewidziana natomiast w art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c. oczywista zasadność skargi kasacyjnej zachodzi wówczas, gdy z jej treści, bez potrzeby głębszej analizy oraz szczegółowych rozważań, wynika, że przytoczone podstawy kasacyjne uzasadniają uwzględnienie skargi. Jeżeli strona skarżąca twierdzi, że jej skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona, powinna przedstawić argumentację prawną wyjaśniającą, w czym ta oczywistość się wyraża oraz uzasadnić to twierdzenie. Powinna w związku z tym wykazać kwalifikowaną postać naruszenia prawa materialnego i procesowego, polegającą na jego oczywistości *prima facie*, przy wykorzystaniu podstawowej wiedzy prawniczej (zob. m.in. postanowienia SN: z dnia 10 stycznia 2003 r., V CZ 187/02, OSNC 2004, nr 3, poz. 49; z dnia 14 lipca 2005 r., III CZ 61/05, OSNC 2006, nr 4, poz. 75; z dnia 26 kwietnia 2006 r., II CZ 28/06, niepubl.; z dnia 29 kwietnia 2015 r., II CSK 589/14, niepubl.).

Przedstawiając uzasadnienie wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania w kontekście zarzucanych naruszeń prawa procesowego i materialnego oraz motywów zaskarżonego orzeczenia, skarżąca nie wykazała, że kwestionowane rozstrzygnięcie stanowi efekt ewidentnych błędów w zakresie wykładni prawa i w konsekwencji - jest oczywiście nieprawidłowe, jak też,

że zachodzi potrzeba rozpoznania skargi kasacyjnej. Jedynie w razie popełnienia przez sąd II instancji uchybień w odniesieniu do podstawy faktycznej rozstrzygnięcia polegających na pominięciu materiału dowodowego, który zgromadził sąd I instancji, skarżący może skutecznie je zakwestionować, zarzucając naruszenie przepisów prawa procesowego, tj. art. 382 k.p.c. i art. 328 § 2 w zw. z art. 391 § 1 k.p.c., po wykazaniu, że naruszenia te mogły mieć istotny wpływ na wynik sprawy, jak tego wymaga art. 398³ § 1 pkt 2 k.p.c.

Można w tym miejscu powtórzyć, że w skardze kasacyjnej przedstawiono odmienną ocenę opinii biegłego sądowego. O zasadności skargi kasacyjnej (a tym bardziej zasadności „oczywistej”) nie świadczy okoliczność, że Sąd II instancji w odmienny sposób - niż Sąd I instancji - ocenił opinię biegłego sądowego, skoro tę ocenę uzasadnił w dokładny sposób. Przyczyna kasacyjna przewidziana w art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c., oparta na zarzucie naruszenia art. 233 § 1 k.p.c., w ogóle nie może być brana pod uwagę, gdyż ani ocena dowodów, ani ustalenia faktyczne sądów *meriti* nie podlegają kontroli kasacyjnej (art. 398³ § 3 k.p.c.). Inaczej rzecz ujmując, naruszenie tego przepisu nie mieści się we wskazanych w art. 398³ § 1 k.p.c. podstawach kasacyjnych.

Z tych względów, na podstawie art. 398⁹ § 2 k.p.c., Sąd Najwyższy odmówił przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania.

O kosztach postępowania kasacyjnego orzeczono na podstawie art. 98 i 99 w zw. z art. 391 § 1 w zw. z art. 398²¹ k.p.c. w zw. z § 2 pkt 7 w zw. z § 10 ust. 4 pkt 2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych (t.j. Dz.U. z 2018 r., poz. 265 ze zm.).

jw

I.n